

JURNAL DE CĂRȚI... ȘI DIN CĂRȚI...

Mărioara CĂLUGĂRU¹

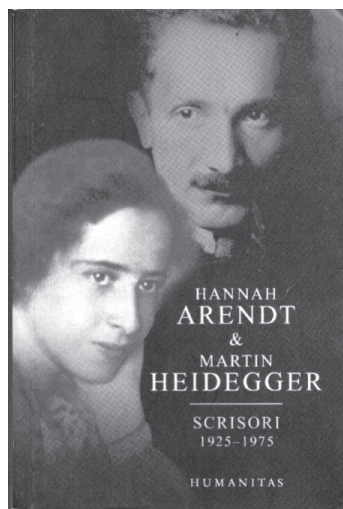
ABSTRACT: This article is an exceptionally issue in Romanian language of the letters sent between Hannah Arendt and Martin Heidegger over fifty years, as long as they live a riotous love story. The publishing house Humanitas produced this book edited in Germany by Ursula Ludz who did a big research into the archives and translated into Romanian by Catrinel Pleșu and Cătălin Cioabă. It is a book that brings into light the human side of two figures of universal philosophy, Hannah Arendt the author of some of the most fundamental works dedicated to the understanding of nationalism and Martin Heidegger the most important philosopher of inter-war and post-war Germany.

KEYWORDS: letters, love, tragedy, career.

În continuarea articolului din numărul anterior am ales o altă carte exemplară pentru înțelegerea lumii în care trăim, Mărturisesc că alegerea a fost determinată de o discuție pe Facebook în care un individ care habar nu avea despre persoanele aflate în discuție își permitea să jignească grosolan, fapt ce m-a oripilat. Dar m-a trimis înapoi la carte, la argument.

Despre ce este vorba? Despre schimbul de scrisori dintre Hannah Arendt și Martin Heidegger între 1925 și 1975 publicat de editura Humanitas².

Pentru mine, care am descoperit-o pe Hannah Arendt la un curs opțional despre naționalism ținut la Facultatea de Litere de regretatul Mihai Pop a fost o revelație. Despre Heidegger aflasem din liceu, când a

Foto: Coperta cărții: Hannah Arendt & Martin Heidegger, *Scrisori 1925–1975 și alte documente*, Editura Humanitas, 2007.

¹ Profesor Limba și literatura română, Colegiul Tehnic „Dimitrie Ghika” Comănești.

² Hannah Arendt & Martin Heidegger. Scrisori 1925–1975 și alte documente, Editura Humanitas, 2007.

apărut traducerea lui Liiceanu, deci oarecum eram familiarizată cu opera lor științifică. Dar acum în această carte am întâlnit doi oameni care au înfruntat istoria. Să vedem cine sunt. În 1925 Hannah Arendt este studenta lui Heidegger, cel mai în vogă profesor de la Marburg pe Lahn. Evreică. Între ei începe o frumoasă dar tragică poveste în timpul unei ore de consultații. Frumusețea o remarcă Heidegger în prima scrisoare: „sărutând fruntea dumneavoastră pură, aș vrea ca ceva din limpezimea finței dumneavoastră să treacă asupra scrisului meu”³. Și povestea durează epistolar până în 1975 când se revăd pentru ultima oară iar Hannah Arendt moare pe neașteptate la 69 de ani, urmată la câteva luni în 1976 și de Heidegger.

De ce este tristă această poveste de dragoste? Pentru că e integrată lumii în care au trăit, o lume care i-a împiedicat să se bucure unul de altul. Martin Heidegger era căsătorit și în același timp îi era și profesor. La acestea se adaugă și atmosfera dată de împrejurările politice ale vremii, Heidegger devine rector și asupra lui planează acuzații de antisemitism. Hannah Arendt pleacă în Statele Unite și în 1950 reia legătura, din inițiativa ei „mănată de un impuls irezistibil”⁴.

Între 1950 și 1954 cei doi marchează o fază a vieții în care Heidegger suferă consecințele atitudinii sale din timpul regimului nazist, fiind suspendat din învățământ și reproșându-i-se angajarea sa în favoarea național-socialismului. Hannah îi este alături și îl apără, după care urmează iar un deceniu de pauză între 1955 și 1965.

În 1969 Heidegger este sărbătorit pentru vârsta de optzeci de ani atât pe plan public cât și pe plan particular. Hannah rostește un discurs la radio cu titlul *Martin Heidegger* pe care i-l trimite ulterior în formă scrisă cu dedicația: „Pentru tine în amintirea lui 26 septembrie 1969, după patruzeci și cinci de ani, ca întotdeauna – Hannah”⁵.

Așadar o poveste de dragoste încheiată la moartea protagoniștilor, întinsă de-a lungul a cincizeci de ani și o poveste trăită pentru că soarta le-a fost potrivnică și pentru că fiecare a pus mai presus realizarea lor științifică și au lăsat să treacă viața pe lângă ei.

Citindu-le scrisorile nu ai cum să nu rămâi impresionat de forța sentimentului care i-a unit cincizeci de ani în ciuda vicisitudinilor vieții...

³ Op. cit., pg. 13.

⁴ Op. cit., pg. 446.

⁵ Op. cit., pg. 450.